

FOTO ANDY NEWMAN, AP

Mount McKinley, de hoogste berg van Alaska, krijgt zijn oorspronkelijke naam terug: Denali. De bewoners van Alaska zijn blij met president Obama's besluit. William McKinley was de 25ste president van de VS.

Ook Nederland ontdekt de Noordpool

Poolonderzoek

Minister Koenders onderkent het belang van klimaat en geopolitiek, en ziet kansen voor toerisme en industrie.

Door **Nienke Beintema**

LONGYEARBYEN. Nederland wil zijn invloed in het Noordpoolgebied vergroten. Daarom moet er meer geld naar het poolonderzoek en wil Nederland een actievare rol spelen in de Arctische Raad, een forum voor overleg over het poolgebied, waarin Nederland als een van de weinige landen ter wereld een waarnemersstatus heeft.

Minister van Buitenlandse Zaken Bert Koenders zei vrijdag dat zijn ministerie het budget voor poolonderzoek zal vergroten van 250.000 naar 600.000 euro per jaar. Hij was op Spitsbergen aan het eind van de tien-daagse Nederlandse poolexpeditie.

Nederland besteedt jaarlijks 3,7 miljoen euro aan poolonderzoek, opgebracht door vier ministeries en de Ne-

derlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO). Dat bedrag moet fors omhoog, vindt Koenders. Buitenlandse Zaken betaalt relatief weinig, maar wil met de aangekondigde verdubbeling een signaal afgeven. „Wij nemen nu het voortouw”, aldus Koenders, „en we hopen dat de andere ministeries zullen volgen.”

Het Noordpoolgebied is snel aan het veranderen. De temperatuur is er in de afgelopen halve eeuw ruim twee keer zo veel gestegen als gemiddeld over het hele aardoppervlak. De hoeveelheid zee-ijs is in die periode met grofweg de helft afgenomen. Dat brengt risico's met zich mee: extra klimaatopwarming, zeespiegelstijging, maar ook conflicten over olie, gas en scheepvaartroutes die vrijkomen. „Dit kan ook een zaak van nationale veiligheid worden”, zegt Koenders. „Alle landen hebben daar gemeenschappelijke belangen, maar die van landen als Rusland, Canada en Noorwegen kunnen ook gaan botsen. Dat kan geopolitieke spanningen geven aan de noordgrens van Europa.”

Rusland en Canada hebben hun mi-

litaire aanwezigheid in het Arctisch gebied al vergroot. De Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV), die in oktober 2014 een rapport uitbracht over de toekomst van de Arctische regio, legt ook een verband met de ontwikkelingen rond Oekraïne. Sinds vorig jaar nemen daarom niet alleen de ministeries van Buitenlandse Zaken,

De Noordpool is een zaak van nationale veiligheid

Bert Koenders, Buitenlandse Zaken

Onderwijs, Infrastructuur en Economische Zaken deel aan het overleg over de poolgebieden, maar ook het ministerie van Defensie.

In 2012 uitte Gail Whiteman, hoogleraar duurzaamheid en klimaatverandering aan de Erasmus Universiteit, nog kritiek op het poolbeleid. Volgens haar maakte Nederland onvoldoende

gebruik van de waarnemersstatus in de Arctische Raad, „uitgerekend op het moment dat de rest van de wereld probeert daar meer politieke invloed te krijgen, en investeert in onderzoek en beleidsanalyses”, zei Gailman destijds tegen deze krant. China is erin geslaagd die felbegeerde status te verwerven. Nederland kreeg zijn status ooit op grond van historische banden met het gebied, die al in de 17de eeuw begonnen met de walvisvaart en doorgaan tot het huidige Nederlandse poolonderzoek. „We moeten die positie vasthouden”, vindt Koenders nu. „En wat mij betreft ook uitbreiden.”

Voor Nederland liggen er in het Noordpoolgebied ook kansen. Niet alleen voor oliebedrijven als Shell, maar ook voor toerisme en bijvoorbeeld bagger-, haven-, transport- en ingenieursbedrijven. „Wij moeten internationaal meepraten om te zorgen dat al die activiteiten op een verantwoorde manier gebeuren”, zegt Koenders.

„Het is positief dat Nederland zich zo actief opstelt”, zei Børge Brende, de Noorse ambtgenoot van Koenders, die op bezoek kwam bij de poolexpeditie

op Spitsbergen. „Nederland heeft een grote staat van dienst in het poolonderzoek. Dat is om twee redenen belangrijk. Nederland draagt concrete kennis bij waarmee we dit kwetsbare gebied zo goed mogelijk kunnen beschermen. En Nederland laat zien dat het het poolgebied serieus neemt.”

Klimaatconferentie Alaska

Koenders is doorgereisd naar Alaska, waar hij deelneemt aan een conferentie over klimaatverandering in het Arctische gebied. Hij spreekt daar onder meer met president Obama, die met de conferentie wil laten zien hoe belangrijk dit onderwerp voor hem is. Milieugroepen hebben kritiek op Obama's 'inconsistente beleid'. Hoe kan de president enerzijds pleiten voor uitgebreide acties tegen klimaatverandering en anderzijds oliemaatschappijen toestaan „naar moeilijk toegankelijke, dure olie te boren in gevaarlijke en afgelegen gebieden”, vraagt Michael Levine van Oceana zich af in *The New York Times*. Die vraag is ook voor de Nederlandse positie in het Arctisch gebied van belang.